

Nederlands Bijbelstudie Circulaire

31-ste jaargang nummer 3

oktober 2021

De brief van Jacobus

door Ab Klein Haneveld

I. ALGEMENE OPMERKINGEN

1. De Schrijver

Alles wijst erop, dat de schrijver in hoog aanzien moet hebben gestaan. Hij stelt zichzelf in de eerste regels voor als "Jakobus, (een) dienstknecht van God en van de Heere Jezus Christus."¹

In de Evangeliën vinden wij drie mannen met de naam Jakobus:

(1) Jakobus, zoon van Zebedeüs en Salomé, een apostel, broer van Johannes, evenals hij "zoon des donders" genoemd. Mark.1:19; 3:17; 10:35-40; Luk.9:52-56

Hij is de eerste apostel geweest die stierf als martelaar, onder Herodes Agrippa. Hand.12:2 Hij is de geschiedenis ingegaan als "Jakobus de Meerdere" (Major).

(2) Jakobus, zoon van Alfeüs, een apostel, Mat.10:3; Mark.3:18; Luk.6:15 bijgenaamd "Jakobus de Mindere" (Minor). De kerk van Rome, die de blijvende maagdelijkheid van Maria leert, houdt Jakobus de Mindere ten onrechte voor

dezelfde als de broeder van Jezus. Geen van deze twee kan de schrijver van deze brief zijn, want Jakobus de Meerdere stierf reeds in A.D. 44, terwijl van Jakobus de Mindere in de kerkgeschiedenis ieder concreet spoor ontbreekt.

(3) Jakobus, broeder van Jezus. Gal.1:19 Uit Mark.6:3 en Mat.13:55 weten wij, dat hij de oudste van Jezus' broers was. Hij was het ook die bij het kruis stond met Maria, zijn moeder. Mat.27:56

In 1Kor.15:7 staat, dat de Opgestane aan hem is verschenen. Hij wordt daar afzonderlijk genoemd, los van de kring der apostelen, waartoe hij immers zelf niet behoorde. Een overlevering wil, dat hij tot geloof zou zijn gekomen op grond van deze verschijning. Hij sloot zich aan bij de discipelen en kreeg spoedig het gezag over de christelijke gemeente in Jeruzalem. Hand.12:17

Paulus vermeldt, dat hij drie jaar na zijn bekering een bezoek heeft gebracht aan Jakobus. Gal.1:19

Volgens 1Kor.9:5 was Jakobus gehuwd.

Tijdens het 'apostel-convent' te Jeruzalem is Jakobus voorzitter van de vergadering. Na het horen van de verklaringen van met name Barnabas, Paulus en Petrus kwam van hem ook de uiteindelijke uitspraak en beslissing ^{Hand.15:13-21} dat gelovigen van welke afkomst ook, niet onder de Joodse of Mozaische wet behoren te leven. Paulus noemt Jakobus een steunpilaar van de gemeente. ^{Gal.2:9} Bij zijn laatste bezoek aan Jeruzalem overhandigt hij aan hem en de andere oudsten de opbrengst van de inzameling onder de 'heidense' christengemeenten ^{Hand.21:18}. Deze Jakobus is dus de schrijver van deze brief.

2. Het gezag van Jakobus

Hoewel Jakobus dus niet behoort tot de twaalf apostelen, blijkt hij zelfs te midden van apostelen als Petrus en Paulus, groot gezag te hebben. De enige echte verklaring daarvoor is, dat hij als oudste broer van Jezus de wettige erfgenaam is van Zijn troonsrechten als Zoon van David. Hij werd beschouwd als hoofd van de koninklijke familie! In die hoedanigheid is het juist Jakobus, die, gesteund door Petrus en Paulus, de officiële en gezaghebbende uitspraak doet, dat gelovigen niet geacht worden onder de Mozaische of Joodse wet te leven! Bedenk hierbij, dat Petrus, Paulus en Jakobus alle drie een reputatie hadden om juist vast te houden aan de Joodse leefregels. En van alle drie leren wij uit de Schrift, dat zij - met nadruk - geleerd hebben, dat niet wet, maar genade heerst over de wedergeboren gelovige!

3. Adressering

Deze positie van Jakobus, als hoofd van de Davidische dynastie is tevens de verklaring van de wellicht wat vreemde adressering "aan de twaalf stammen in de verstrooiing".

Als zoon van David behoren deze stammen van Israël immers in zekere zin tot zijn onderdanen, zijn natuurlijk gezagsgebied. En niet alleen Jakobus, maar ook Paulus heeft enig idee wie, waar en hoe die stammen van Israël zijn, als hij tot Herodes Agrippa, de officiële koning der Joden, hiervan gewag maakt. ^{Hand.26:7}

Bedenk daarbij, dat elke Jood ons kan vertellen, dat het Joodse volk tot op heden wordt beschouwd als afstammelingen en nazaten van slechts het oude 2-stammen-rijk Juda! En dat de overige stammen van Israël nog steeds verstrooid zijn onder de volkeren en eerst weer vergaderd zullen worden als de Messias komt.

Dat deze dingen in het christendom onbekend zijn of tegengesproken worden is, omdat daar het natuurlijke Israël theologisch en systematisch wordt weggeredeneerd. Daar immers wordt de leer aangaande een Koninkrijk van Christus op aarde vanuit een terugverzameld Israël der twaalf stammen officieel beschouwd als de dwaalleer van het Chiliasme. Binnen dat kader is het dan ook gebruikelijk om in navolging van o.a. Luther deze brief te beschouwen als "een strooien brief". Luther kwam hier weliswaar later op terug, maar niettemin worden de laatste Bijbelboeken, eigenlijk te beginnen met Hebreeën, algemeen

beschouwd als Joods-Christelijk en eigenlijk als meer Joods dan Christelijk en daarom van minder belang.

In sommige Bijbels (Codex Sinaiticus) wordt deze brief direct na Handelingen geplaatst, als veronderstelde oudste brief. Met als theorie, dat de inhoud van deze oude brief later door Paulinische geschriften is achterhaald.

Een andere theorie grijpt de plaatsing ná de Paulinische brieven aan voor de theorie, dat deze brief pas na de opname van de Gemeente van toepassing zal zijn, in de dagen van de oprichting van het Koninkrijk van Christus op aarde, daarmee eveneens de inhoud van de brief voor onze tijd en bedeling afwijzend.

En dan bestaat ook nog een theorie, die tot in onze dagen onderscheid maakt tussen twee soorten gemeenten: één uit de Joden en één uit de heidenen. U raadt het: deze brief van Jakobus zou dan slechts van toepassing zijn op gelovigen uit de Joden. (Rest de vraag of de brief dan ook op Paulus van toepassing is)

De waarheid is, dat in de brief niets "Joods" is te vinden. Het gebruik van het woord "synagoge" ^{Jak.2:2} is geen argument, omdat het een gewoon Grieks woord is met de betekenis van bijeenkomst, vergadering. Hoewel het woord 57x voorkomt en gewoonlijk wordt weergegeven binnen Joodse context als synagoge, hebben de Statenvertalers het normaal vertaald met "vergadering". Zij zagen hier terecht geen Joodse associatie!

En in de adressering richt en beperkt hij zich tot Israël op grond van zijn Davidische positie. Dat de brief zich in hoofdzaak bezighoudt met de aardse omstandigheden van de gelovige ligt dan ook zeer voor de hand.

Niettemin krijgt de adressering een vervolg:

"Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaad door het Woord der waarheid, opdat wij zouden zijn (als) eerstelingen Zijner schepselen." ^{Jak.1:18}

Hij adresseert dus wel degelijk wedergeboren mensen, die op die grond "eerstelingen" worden genoemd. Daarmee sluit hij aan bij de Paulinische brieven inclusief Hebrëen. Want zoonstelling en eerstgeboorterecht is essentieel voor de roeping van de Gemeente, waarvan er maar één is.

II. INHOUD

Hoewel Jakobus zijn brief volgens 1:18 richt aan degenen, die door (geloof in) het Woord zijn wedergeboren, schrijft hij niettemin:

"Ontvangt met zachtmoedigheid het Woord, dat in u geplant wordt, hetwelk uw zielen kan zaligmaken." ^{Jak.1:21}

Waarna de vraag overblijft: waren zij al zalig, of moesten zij dat nog worden? Of, zoals Jakobus het zelf formuleert:

"Indien iemand zegt, dat hij het geloof heeft, en hij heeft de werken niet? Kan dat geloof hem zaligmaken?" ^{Jak.2:14}

Luther wees er op, dat Paulus in Rom.3 besluit:

"dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt, zonder de werken der wet."

..... en dat Jakobus beweert:

" ... dat een mens uit de werken gerechtvaardigd wordt ... " Jak.2:24

Daarbij beroepen beiden zich op Gen.15:6.

De tegenstelling, die generatie op generatie wordt doorgegeven, zou zijn, dat Paulus leert dat een zondaar zalig en gerechtvaardigd wordt zonder werken en door geloof alleen, terwijl Jakobus leert dat het geloof zonder werken een mens niet kan zalig maken of rechtvaardigen.

1. Zaligheid

Het probleem is gelegen in een niet juist verstaan van het begrip "zaligheid", hoewel dat reeds lang wordt gedefinieerd als:

Zaligheid is het *alles-omvattende* woord van het Evangelie, en een *samenvatting* van rechtvaardiging, heiliging en verheerlijking.

In het Nieuwe Testament zijn de woorden zaligheid, zaligmaken, zaligmaker, Heiland, Verlosser, heil, behoud, behoudenis, redding, verlossing de vertaling van de volgende Griekse termen: Soter, Soteria, Soterion, So-

terios, Sozo. Zonder kennis van het Grieks kan men in één oogopslag zien, dat deze woorden fundamenteel dezelfde betekenis hebben. Al deze verschillende woorden komen samen in het begrip "zaligheid" of "behoudenis".

Al het werk van Christus aan het kruis, aan de rechterhand van de Vader, in de gelovige en in Zijn wederkomst, is essentieel voor de zaligheid/ behoudenis van de gelovige. Die is echter drie-voudig.

2. Drie-voudige zaligheid

(1) De gelovige is zalig

zaligheid van de geest
Dit aspect van de zaligheid houdt verband met de bevrijding van de schuld en straf der zonde. Het betreft de rechtvaardigmaking uit geloof alleen. Het betreft de wedergeboorte naar en uit de Geest. Joh.3:5-8 Men kan dat noemen: zaligheid van de geest.

Luk.7:50 Uw geloof heeft u behouden; ga heen in vrede.

Hand.16:30 wat moet ik doen, opdat ik zalig worde? En zij zeiden: Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden

1Kor.1:18 het woord des kruises is wel dengenen, die verloren gaan, dwaasheid; maar ons, die behouden worden, is het kracht Gods

2Kor.2:15 wij zijn Gode een goede reuk van Christus, in degenen, die zalig worden...

Ef.2:8 Want uit genade zijt gij zalig geworden

2Tim.1:9 de kracht Gods; Die ons heeft zalig gemaakt

(2) De gelovige wordt zalig

zaligheid van de ziel

Hoewel de gelovige van de schuld en de straf der zonde is bevrijd, bezit hij nog wel zijn vleselijke oude natuur. Het tegenwoordige werk van (de Hoegepriester) Christus maakt hem vrij van de macht en heerschappij van de zonde. Hoewel de zonde in hem woont zal zij niet over hem heersen wanneer hij wandelt naar de Geest. Dit betreft dus de zaligheid van de praktische levenswandel en werken van de gelovige, waarvoor loon zal zijn voor de "Rechterstoel van Christus".

Dat wordt genoemd: zaligheid van de ziel!

Fil.1:19 Want ik weet, dat dit mij ter zaligheid gedijen zal

Fil.2:12 Werkt uws zelfs zaligheid met vreze en beven

2Thes.2:13 dat God u van den beginne verkoren heeft tot zaligheid

Hebr.10:39 geloven tot behouding der ziel

Jak.1:21 hetwelk uw zielen kan zalig maken

Jak.5:20 een ziel van de dood zal behouden

1Petr.1:9 (22) einde uws geloofs... de zaligheid der zielen

1Petr.2:2 door dezelve moogt opwassen tot zaligheid (laatste woord niet in SV)

1Petr.2:11 krijg voeren tegen de ziel

2Tim.3:15 Schriften kunnen wijs maken tot zaligheid (der ziel)

Kol.2:10 Gij zijt in Hem volmaakt (naar de geest)

Fil.3:12 niet dat ik alrede volmaakt ben (naar de ziel)

1Kor.3:15 werk verbrand: schade lijden (aan de ziel); vgl. Mk.8:36 ... zelf behouden worden (geest)

(3) De gelovige zal zalig worden

zaligheid van het lichaam

Rom.13:11 want de zaligheid is ons nu nader, dan toen wij eerst geloofd hebben.

1Pet.1:5 Die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid, die bereid is, om geopenbaard te worden in den laatsten tijd.

Fil.3:21 De Zaligmaker verwachten ... Die ons vernederd lichaam veranderen zal

De veronderstelde tegenstelling tussen Paulus en Jakobus berust daarom op een niet goed verstaan van deze verschillende aspecten van de zaligheid. En eveneens op een niet goed verstaan van het onderscheid tussen geest en ziel.

Paulus sprak over zaligheid naar de geest in Rom.3; Jakobus doelt op zaligheid van de ziel, evenals Paulus in b.v. Fil.2:12.

3. Geest en Ziel

Dat geest en ziel in de Bijbel niet identiek zijn wordt bewezen door het feit, dat zij deelbaar zijn ^{Heb.4:12} en dat ziel en geest scherp worden onderscheiden bij begrafenissen en opstanding: Een natuurlijk lichaam ("soma psychikon") wordt er gezaaid, een geestelijk li-

chaam ("soma pneumatikon") wordt er opgewekt. Wie beweert dat er geen verschil is tussen ziel en geest, beweert meteen dat er geen verschil is tussen het sterfelijke lichaam en het opstandingslichaam. Kort gezegd is de geest dat deel van de mens, dat "weet" ^{1Kor.2:11} en denkt; zijn bewustzijn. De ziel is de zetel van genegenheden, begeerten en wil, maar eigenlijk van de totale praktische levenswandel van de mens. Die betekenis heeft ook "nefesh" in het Hebreeuws van het Oude Testament. Vergelijk vooral 1Pet.2:11 en 12: Wat eerst heet "ziel" heet daarna "wandel".

Vergelijk de onderstaande kolommen:

Geest=staat	Ziel = toestand
Ef.2:10-	Ef.2:-10
Kol.3:1-	Kol.3:-1
Jak.1:18	Jak.1:21
1Petr.1:3	1Petr.1:9
1Petr.1:23	1Petr.2:2

4. Het onderwerp

Het belangrijkste onderwerp van deze Brief is: het geloof wordt bewezen en volmaakt door de werken.

"Verzoeking" wordt beschouwd als "beproeving". De gelovige bidt om be waard te worden voor verzoeking, maar het is hem een vreugde, als allerlei omstandigheden de echtheid van zijn geloof bewijzen.

Wij willen nog opmerken, dat Jakobus onder "werken" heel wat meer verstaat dan een "negatieve zedenleer" van "dit mag en dat mag niet". Hij bedoelt de positieve, praktische be-

oefening van de vrucht van de Geest: geduld, geloof, gebed, nederigheid, liefde, welwillendheid, zelfbeheersing, enz. Al deze genadegaven vormen het onderwerp van de vermaningen in het eerste hoofdstuk.

Terwijl de werken als toets en bewijs van het geloof en de aansporing tot de hoogste Christelijke ethiek, het eerste doel van de Brief van Jakobus zijn, is zijn tweede doel: een volkomen gelijkheid in de Christelijke broederschap te handhaven. Tegen de algemene neiging om meegevoerd te worden met het streven naar rijkdom en succes, verheft Jakobus in waardige, maar soms ook striemende woorden, zijn stem. Misschien is er wel nooit een tijd geweest, waarin dit getuigenis van Jakobus, op de juiste wijze begrepen, dringender van toepassing is dan nu.

III. INDELING

- (1) De toetsing van het geloof 1:1-2:26
- (2) Het innerlijke leven getoetst aan de uitspraken van de tong 3:1-18
- (3) De vermaning tegen wereldgelijkvormigheid 4:1-17
- (4) Waarschuwing aan de rijken 5:1-6
- (5) Verdere vermaningen 5:7-20

VRAGEN VOOR ZELFSTUDIE

- 1) Aan wie is de Brief gericht?
- 2) Geef in het kort weer wat de Schrift ons meedeelt over Jakobus.
- 3) Beschrijf zijn karakter.
- 4) Is Jakobus 1:2 in tegenspraak met Mat.6:13?
- 5) Wat is de eerste genadegave, die Jakobus zo aanprijst?
- 6) En wat de tweede?
- 7) Wie kan wijsheid verkrijgen en hoe?
- 8) Noem ook de derde en de vierde genadegave.
- 9) Wat is het juiste gevolg van de bekering bij iemand die gering is? En wat bij iemand van hoge staat (die rijk is)?
- 10) Waarom wordt iemand die verzoeking verdraagt, zalig genoemd?
- 11) Verzoekt God de mens tot kwaad?
- 12) Waar ligt volgens Jakobus de oorsprong van onze vleselijke zonden?
- 13) En waar volgens Jezus? Mark.7:21-23
- 14) Is er een Schriftplaats die dergelijke zonden toeschrijft aan de verzoeking van de satan?
- 15) Wie is de Auteur van al het goede?
- 16) Wat zegt Jakobus over de leer van de wedergeboorte?
- 17) Hoe lopen wij gevaar onszelf te bedriegen?
- 18) Zegt Jakobus, dat hij die werkt, door zijn werken verlost wordt?
- 19) Wat is het loon voor zijn werken?
- 20) Wat zijn de twee delen van ware godsdienst? Positief en negatief?

N.B. Men moet "godsdienst" en "verlossing" goed onderscheiden. Verlossing is een gave van God, godsdienst is het werk van de mens. Ware gods-

dienst kan alleen door verlost worden bedreven.

- 21) Onder welke naam van onze Heere Jezus Christus veroordeelt Jakobus het onderscheid maken tussen rijken en armen onder Christenen? Jak.2:1
- 22) Is dit onderscheid maken slechts gebrek aan liefde of is het zonde? Jak.2:9
- 23) Zeg in eigen woorden, welke kijk Paulus ons in de Brief aan de Romeinen geeft op de rechtvaardigmaking. En hoe is dit bij Jakobus?
- 24) Wat zijn de sleutelverzen in de Brief van Jakobus? En wat de sleutelzinnen?
- 25) Welk bewijs voor een juiste gezindheid van het hart, geeft Jakobus?
- 26) Is het altijd mogelijk de tong in toom te houden? Jak.3:7,8
- 27) Welke twee soorten "wijsheid" worden tegenover elkaar gesteld?
- 28) Wat is het eerste kenmerk van de wijsheid, die van boven is?
- 29) Wat is het tweede en het derde? Waarvan is die wijsheid vol?
- 30) Wat is de uitwerking op de tong van iemand die vol is van de "wijsheid van boven"?
- 31) Hoe moet dan de Christen zijn spreken onder controle houden?
- 32) Wat is de eigenlijke bron van de verdeeldheid onder de Christenen?
- 33) Wat maakt het gebed onmogelijk?
- 34) Wat is vriendschap tot de wereld? Jak.4:4
- 35) In welk verband spreekt Jakobus over de tweede komst van Christus?
- 36) Wat moet volgens Jakobus de houding van de Christen zijn ten opzichte van de tweede komst van Christus?

De Twaalven (8)

door Dr. W. Lodder

Bartholomeüs = Nathanael

Wat een vragen zijn er reeds om de persoon van Bartholomeus gerezen! Waarom staat hij no. 6 op de lijst? En wat was het, dat de drie eerste Evangelisten bewoog om zijn eigenlijke naam te verzwijgen? Want 't is moeilijk aan te nemen, dat zijn vader hem bij zijn geboorte den naam Bartholomeus zal hebben gegeven.

Wanneer men met sommige buitenlandse Bijbelvertalingen van dezen naam de drie eerste letters afkapt en ze dan weer met de overige door een trait d'union verbindt, ziet men direct, dat Bar-Tholomeus op één lijn staat met Bar-Timeus, ^{Mark.10:46} Bar-Abbas, ^{Mat.27:16} enz. Had deze discipel dan zo'n bekende vader, dat ieder direct wist, wie er bedoeld werd, als er gesproken werd van "de zoon van Tholomeus", de Griekse vorm van de Hebreeuwse naam Tolmai? 't Is mogelijk, doch wij komen er geen stap verder mee, want van de vader weten wij precies evenveel als van den zoon, n.l. niets.

Bar-Tholomeus is dus de anonymus onder "de twaalve", tenzij men aanneemt, dat Johannes, die de gegevens van zijn voorgangers meer dan eens aanvult, ons in Nathanaël de geboortenaam van deze zoon van Tolmai be waard heeft.

Zahn beweert in zijn commentaar op Johannes: "deze identificatie schijnt eerst in de Middeleeuwen opgekomen te zijn." De eerste, bij wie hij, naar zijn weten, deze gelijkstelling: Bartholomeus = Nathanaël aantreft, is Salomo van Boszra uit de dertiende eeuw.

Doch jaren na Zahns commentaar verscheen Haases "Apostelen und Evangelisten in der orientalischen Kirche", dat teksten geeft, vele honderden jaren ouder, waar deze gelijkstelling als de vanzelfsprekendste zaak van de wereld wordt beschouwd.

Voor deze identificatie pleit:

1e. Op alle Apostellijsten vindt men Filippus en Bartholomeus als no. 5 en 6. Bij Mattheus en Lukas, die de namen twee aan twee geven, vormen zij zelfs een paar. Ieder, die met het Evangelie van Johannes vóór zich de eerste helft van de Apostellijst had moeten opstellen, zou zonder aarzelen Nathanaël op de plaats van Bartholomeus gezet hebben. Nathanaël was volgens Joh.1:46-52 immers de zesde, die zich bij Jezus aansloot. En 't was Filippus, die hem met Jezus in aanraking bracht. Dat verklaart de verbinding bij Mattheus en Lukas: Filippus en Bartholomeus.

2e. Volgens Joh.21:1 en 2 gingen er van "de discipelen", een uitdrukking, waarmede hier duidelijk "de twaalve" bedoeld worden, zes met Petrus aan 't vissen. Een van hen was Nathanaël. Daar een drager van dezen naam op de Apostellijsten niet voorkomt en wij daarop slechts een anonymus vinden, moet Nathanaël de zoon van Tholomeus geweest zijn. En nu treedt no. 6 op de Apostellijst opeens uit het duister tevoorschijn, waarin de drie eerste Evangelisten hem lieten staan.

Hij droeg de echt-Joodse naam Nathanaël Num.1:8; Ezr.10:22 enz. en was afkomstig uit Kana in Galilea. Joh.21:2

Waarschijnlijk was hij, evenals honderden anderen, door de prediking van Johannes de Doper gegrepen. In elk geval bevond hij zich een aardig eindje van huis, toen hij voor 't eerst met Jezus in aanraking kwam.

't Is jammer, dat wij niet horen, hoe Filippus hem kende; er staat alleen maar, dat deze hem "vond" en hem vol blijdschap begroette met een: "wij hebben Dien gevonden van Wie Mozes in de Wet geschreven heeft en de Profeten, nl. Jezus, den zoon Jozefs, van Nazareth." Joh.1:46

Doch dat wilde er niet bij Nathanaël in. Zijn woon plaats Kana lag niet ver van Nazareth. Beter dan iemand anders kon hij derhalve de reputatie van dat stadje beoordelen. Het stond, althans in zijn naaste omgeving, allesbehalve gunstig bekend. En met iets van verachting vraagt Nathanaël

smalend: "Kan uit Nazareth iets goeds zijn?" Filippus weet daarop niet beter te antwoorden dan met de uitnodiging: "Kom en zie". Joh.1:47

Het pleit voor Nathanaël, dat hij zich niet onwillig en eigenzinnig in zijn vooroordeel terugtrok, doch bereid was zich op de vlakke te wagen, waar hij gevaar liep door dezelfde overtuiging overrompeld te worden, die zich van zijn geestverwant had meester gemaakt.

Die mogelijkheid alleen zou menig ander reeds afgeschrikt hebben. Een mens loopt niet gaarne de kans, dat de waarheid hem overvalt en hem dwingt, zichzelf te herzien. Daarom trekt hij zich liever zekerheidshalve in zijn vooroordeel terug. Dat is een stelling, waarin hij zich veilig gevoelt.

Nathanaël deed anders. Hij waagde zich op de vlakke en kwam om zich persoonlijk op de hoogte te stellen. Toen Jezus hem zag naderen, zeide Hij tot de discipelen, die bij Hem stonden, doch zó luide, dat Nathanaël het zonder moeite verstaan kon: "Zie, waarlijk, een Israëliet in welke geen bedrog is". Joh.1:48

Wat bedoelde Jezus daarmee?

"Israëliet" betekent hier: geestelijke zoon van die aartsvader, die na de worsteling aan de Jabbok de nieuwe naam: "Israël" kreeg. Aan dat rivierviertje werd de vrome Jakob, die de waarheid altijd ontlopen was en haar nooit recht in de ogen had durven

zien, in zijn oude bedrieglijke wezen gebroken. In zoverre was Nathanaël hem nu geestelijk verwant, dat geen bedrog, geen zelfbedrog hem langer verblindde. Hij stond open voor de waarheid, zelfs al zou zij uit het verachte Nazareth komen.

Verrast reageert Nathanaël op Jezus' woord met de vraag: "Vanwaar kent Gij mij?" Hij ontmoette deze Profeet voor het eerst in zijn leven. Hoe wist Deze dit dan? Doch zijn verrassing wordt verbazing, als Jezus blijk geeft alles van hem te weten: "Eer u Filipus riep, daar gij onder den vijgeboom waart, zag ik u." ^{Joh.1:49}

Nu staat Nathanaël eenvoudig perplex. Mogelijk is het zelfs voor Johannes een geheim gebleven, wat deze zoon van Tholomeus daar onder die vijgeboom deed. De Evangelist heeft het ons in elk geval niet verteld, en daarom is het eigenlijk niet meer dan een ernaar raden, als men Nathanaël daar laat worstelen met God of lezen in het Oude Testament of peinzen over de vraag, of de Messias spoedig zou komen.

Toch denk ik liever aan één van deze mogelijkheden, omdat de uitdrukking "Israëliet zonder bedrog" ze ons aan de hand doet, dan er met Middeleeuwse schrijvers een zinspeling in te vinden op wonderlijke omstandigheden, waaraan Nathanaël als zuigeling het leven te danken zou hebben. Ten tijde van de Bethlehemitische kindermoord, weten zij te vertellen, zou

zijn vader hem buitenshuis verstoopt hebben onder de boven de grond uitkomende wortels van een oude vijgeboom. Dat is je reinste fantasie.

Het woord van Jezus, waarin Hij blijk gaf alles van hem te weten, werd voor Nathanaël een soort van openbaring. Hij zag de Profeet op eens in een heel ander licht; zijn vooroordeel, dat Deze uit Nazareth kwam schrompelde in één, tegenover de majesteit uit een hogere wereld, die hem overstraalde. En overweldigd door deze nieuwe ervaring riep hij uit: "Rabbi, Gij zijt de Zoon Gods", een waarheid, die voor 't Joodse besef van die tijd tot keerzijde had: "Gij zijt de Koning Israëls". ^{Joh.1:50}

Jezus toont Nathanaëls verbazing te verstaan en verzekert hem, dat hij in de toekomst nog grotere dingen zou zien: "voorwaar, voorwaar, Ik zeg ulieden, gij zult de hemel zien geopend en de Engelen Gods opklimmende en nederdalende op den Zoon des mensen." ^{Joh.1:52}

Het behoeft nauwelijks te worden gezegd, dat Jezus bij dit woord aan de droom gedacht heeft, die Jakob te Bethel ten deel viel.

Dat roept onwillekeurig de vraag op: verplaatst de ontmoeting van Jezus en Nathanaël ons misschien in deze omgeving? In Joh.1:44 horen wij van de dag, volgende op die, waarop de eerste ontmoeting met Simon plaats had, twee dingen, nl. dat Jezus naar

Galilea wilde vertrekken en dat Hij Filippus riep. En werkelijk vinden wij Hem drie dagen later te Kana. Op reis van Bethanië aan de Jordaan naar dat Galilese stadje behoefde Hij Bethel niet te passeren; er waren verschillende wegen, doch het lag in de route. Op één van die reisdagen is Nathanaël tot Jezus gekomen. Niets verzet zich derhalve tegen de veronderstelling, dat deze ontmoeting te Bethel of in de naaste omgeving daarvan plaats gehad heeft.

Een toerist, die zijn Bijbel kent, kan dat plaatsje niet bezoeken, zonder aan Jakob te denken. Zou het bij Jezus, Die een mens was van gelijke bewegingen als wij, anders geweest zijn? Zijn geest leefde in het Oude Testament, dat men Zijn dagboek genoemd heeft. Door deze veronderstelling krijgt het woord, waarmede Jezus Nathanaël karakteriseerde en Zijn volgende zinspeling meer achtergrond.

Na Joh.1 wordt onze Apostel in 't vierde Evangelie nog eenmaal genoemd, als één van de discipelen, die zich bij Petrus aansloten, toen deze wilde gaan vissen. ^{Joh.21:2}

Van de verdere levensloop van deze zoon van Tholomeus is ons weinig met zekerheid bekend, ondanks het feit, dat men in de volgende eeuwen heel wat van hem wist te vertellen. Van beroep zou hij tuinman geweest zijn, die groenten aan zijn stadgenoten verkocht, verzekert een apocrief Evangelie, dat op zijn naam staat.

De eveneens apocrievie Bartholomeus-acten laten hem als Apostel reizen in Lybië, Parthië en Macedonië. Doch dit zijn legenden, die niet de minste historische waarde bezitten.

Anders staat het met een mededeling, die op Pantenus teruggaat, een leraar aan de school van Alexandrië, omstreeks 180 na Chr. Hij verzekerde, dat Bartholomeus aan de Joden in Arabië het Evangelie van Mattheus in de Joodse taal zou hebben gebracht. Om meer dan één reden klinkt dat geloofwaardig. Tal van geleerden trekken de historische betrouwbaarheid van dit bericht dan ook niet in twijfel, evenmin als het feit, dat Bartholomeus de marteldood gestorven zal zijn, zoals oudere en jongere legenden beweren, al speelt de fantasie ook hier een geweldige rol.

Het beest en zijn teken

**is het onderwerp op de contactdag van 13 november in
Het Bolwerk; Ravelijn 55; Apeldoorn**

Wij hopen en verwachten zonder beperkingen deze drie bijeenkomsten te kunnen houden. Plannen om de bijeenkomsten te streamen hebben wij niet. Dus:

Kom naar Apeldoorn en breng anderen mee.

Bartholomeüs

volgens "Apostolische oudheden" door William Cave, Uit het Engelsch, naar den vijfden Druk vertaald, door Salomon Bor, Predikant tot Zeyst. Uitgegeven door Hermannus Wits, t' Utrecht, 1698." Het leven van den H. Bartholomeüs, par. I t/m V, blz. 310 t/m 314.

I. Dat de H. Bartholomeus een van de twaalf Apostelen geweest is, blijkt duydelyk en klaar genoeg uit de Euangelische Historie, hoewel aldaar van hem niets verder, dan sijn enkele naam schijnt aagetekend, 't welk buyten twijfel veele in oude en latere tijden aanleyding gegeven heeft, om niet sonder reden te denken, dat hy onder een anderen naam voorkomt, en dat die geen ander is, dan die van Nathanael, een van d'eerste Discipelen, die tot Christum quamen.

Tot welken eynde aan te merken staat, dat gelijk de H. Johannes noyt Bartholomeus onder het getal der Apostelen noemd, so ook de andere Euangelisten noyt spreken van Nathanael, waarschijnlijk om dat onder die twee namen één Apostel betekend word: daar beneven, dat, daar by Johannes, Philippus en Nathanael, in hun komen tot Christus worden t'samen gevoegd, by de andere Euangelisten altijd, sonder enige verandering, Philippus en Bartholomeus worden by elkander gesteld, Joh.1:46; Mat.10:3; etc mijns oordeels, om geen andere reden, dan, om dat sy te gelijk tot het Discipelschap geroepen zijn, gelijk sy ook in het register der Apostelen worden t'samen gepaard,

en wy hen beyde hier na in de Kerkelijke schriften als reys-genooten sullen vinden.

Maar 't geen dit gevoelen de meest schijn geeft, is, dat wy Nathanael vinden met name onder de andere Apostelen, aan welken onse Heer na sijn opstanding sig aan de zee van Tyberias openbaarde, Joh.21:1, 2 daar t'samen waren Simon Petrus, en Thomas gesegd Didimus, en Nathanael die van Cana in Galilea was, en de sonen Zebedei, en twee andere van sijne Discipelen, waarschijnlijk Andreas en Philippus. Dat nu door Discipelen alhier Apostelen moeten verstaan worden, is baarblijkelijk, ten deel uyt de namen van die aldaar opgerekend worden, en ten deele, om dat het toen de derde maal geseyd word geweest te zijn, dat Jesus sijnen Discipelen geopenbaard is, Joh.21:14 en egter seker is, dat de twee vorige openbaringen aan niemand dan aan Apostelen geschied zijn.

II. Was ook Nathanael niet meer dan een gemeen Discipel geweest, daar soude, geloof ik, geen genoegsame reden kunnen gegeven worden, waarom bij het vervullen van des Apostels plaats, door de dood van Judas open-

gevallen, hy daar sulke ongemeene hoedanigheden hebbende, niet so wel soude zijn voorgesteld als Barsabas en Matthias, so hy niet reeds een van de twaalve geweest was.

Ook hebben wy geen reden om vast te stellen, dat Bartholomeus méér des Apostels eygen naam soude geweest zijn, als Bar-Jona de eygen naam van Petrus was, of dat se iets anders dan een opsigt te kennen geeft op een ander, wiens soon of leerling hy was. Als een soon aangemerkt, brengt die naam niet anders mede, dan dat hy geweest is de soon van Tholmai, een benaming niet ongewoon onder de Joden, die veeltijds de kinderen so benaamden (gelijk Barjona, Bartimeus, de soon van Jona, van Timeus, en andere) en derselve meer met die, dan met hun eygene namen uytdrukten.

Dus wierd ^{Hand.1:23} Joseph genaamd Barsabas, en Barnabas draagt die naam doorgaans, hoewel zijn eygen naam Jose was. ^{Hand.4:36}

Ook kan hem die naam gegeven zijn als een discipel van de een of ander bysonder secte en leering onder de Joden, also leerlingen uyt een groot-agting en eerbiedigheyt van hunne meesters, of eerste instelders van sodanigen school, gewoon waren derselver naamen aan te nemen, daar van de benamingen Ben-ezra, Ben-uziel, en diergelijke hun oorsprong hadden, welk te klaarder sal blijken, indien waar is 't geen seker Schrijver (Bolduc) aanmerkt (daar ik egter niet wil voor in staan) dat, gelijk verscheyden secten in de Joodse Kerk haarselven benaamden na de een of d'ander ver-

maard persoon onder die Natie, de Essenen van Enos, de Sadduceen van Sadok, dat, seg ik, daar ook andere waren, die henselven Tholmeanen noemden, na eenen Thalmai, leerling van Heber, den ouden leer-meester der Hebreën, een van het geslagt of leering der Enakim, die in Debir en Hebron bloeyden, met welke Abraham in een verbond getreden was, dat is, tot hunne maatschappy behoorde, en wil die Schrijver, dat Nathanael van die rang en school schijnt geweest te zijn, en daarom den naam droeg van Bartholomeus, de soon of leerling van de Tholmeanen, en daarom geseyd word waarlijk een Israëliet te zijn, ^{Joh.1:48} dat is, een uyt die oude rang der schoolen en societeyten van Israël. Dat nu, indien het waar was, soude ons de reden aanwijzen van zijn bedreventheyt en geleerdheyt in de Joodse Wetten, waar van hy doorgaans een Doctor of Leeraar geoordeeld word geweest te zijn.

Maar welke ook van die twee gemelde redenen dier benaming den leser behagen mag, 't is seker, dat de eene so wel als de andere tot mijn oogmerk diend, en het verschil, dat tusschen Johannes en de andere Euangelisten schijnt te zijn, wegneemd, doordien de eene hem zijn eygen naam, en de andere die na zijn meester of vader geeft. Ik soude, indien 't nodig was, hier konnen by voegen de toestemming van geleerde Mannen, die hun gevoelen over dese saak erkend hebben, dat het de selve persoon, dog onder verscheyden namen is.

Maar 't sal van dese gissingen genoeg zijn, en ik moet bekennen, dat wel alle gemelde redenen niet so kragtig en overtuigende zijn, dat se iemand noodsaken deselve toe te stemmen, maar in alle hare omstandigheden aangemerkt, genoegzaam een mensch overhalen, en over 's menschen geloof heerschen.

De eenige en in der daad een groote reden hier tegen ingebragt, is 't geen de H. Augustinus in sijnen tijd tegen wierp, dat het niet waarschijnlijk is, dat onse Heer Nathanael, een Leeraar der Wet, tot een sijner Apostelen soude gekoren hebben, gemerkt hy voor had de wijsheyt der wereld door de prediking der ongeleerde en eenvoudige te beschamen. Maar dit is geen reden voor iemand, die maar denkt, dat die tegenwerping so wel aanloopt tegen den H. Philippus, van wiens geleerdheyt in de Wet en de Propheten wy in de Historie des Euangeliums al so grooten blijk hebben, als van Nathanael, en nog sterker tegen den H. Paulus, also'er (behalven dat hy in alle menschelijke geleerdheyt bedreven was) weynige waren, die groter Meesters in de Wet waren, als hy.

III. Dese Swarigheyt dus te boven gekomen zijnde, gaan wy tot een nader beschrijving van onsen Apostel over. Sommige hebben gemeend, dat hy een Syrier, uyt een Adelijke stam gesprooten, en een nakomeling van de Egyptische Ptolemei geweest is, om geen andere reden, geloof ik, dan om dat'er tusschen de klank van de een en de andere naam eenig over-

-een-komst is; maar het is klaar, dat hy, gelijk de andere Apostelen, een Galileër geweest is, en bysonder weten wy van Nathanael, dat hy van Cana in Galileën was. ^{Joh.21:2} De Schriftuur maakt geen gewag van sijn handwerk of levens wijs, hoewel eenige omstandigheden ons schijnen te kennen te geven, dat hy een Visscher was, gelijk ons Theodoretus van alle de Apostelen versekert, en een ander Schrijver ook bysonder van onsen Apostel vast steld. Hy (onderstellende nu, dat hy een is met Nathanaël) wierd de eerste maal, als hy tot Christum quam, aangeleyd door Philippum, ^{Joh.1:45} die hem seyde nu gevonden te hebben den langverwagten Messias, van welken Moses en de propheten so menigmaal hadden gepropheteerd, namelijk Jesum, den Sone Josephs, van Nazareth. Waar op hy hebbende ingebragt, dat de Messias niet tot Nazareth konde gebooren worden, seyde Philippus tot hem wederom: Komt en siet; komt en voldoet u selven. So dra als hy tot den Heere naderde, wierd hy met die deftige afbeeldinge bejegend, dat hy waarlijk een Israëlijt was, een man van ware eenvoudigheyt en opregtigheyt. En Sekerlijk sijne eenvoudigheyt en opregtigheyt deed sig hier klaarlijk op, dat, als hem van Jesus gesproken wierd, hy geen swarigheyt maakte over sijn geringheyt, slegte gelegentheyt sijner Ouders, en hun kleyne middelen, maar enkelijk over de plaats sijner geboorte, dat die Nazareth niet konde zijn, gemerkt de Propheten rond uyt voorsegd hadden, dat de Messias tot Bethlehem geboren soude worden, en

daarom 't bleek hier uyt, dat hy een waar Israëlijt was, een die de verlossing Israëls verwagtte, dien hy, na de tijd-bepaling in de voorseggingen der Schriftuur, versekerd was niet verre te zijn. Hy was over sodanigen aanspraak ontsteld, verwonderd zijnde dat hy op het eerste gesigt hem so wel kende, diens aangesigt hy noyt te voren gesien had: maar hem wierd van den Heere geantwoord, dat hy, eer hem Philippus riep, toen hy onder de vygeboom was, hem reets gesien had. Hy dan hier door van Christi Godheyt overtuygd, beleed aanstonds nu versekerd te zijn, dat hy de beloofde Messias, de Soone Gods, tot Koning en Heerscher over de Kerk van den Vader gesteld was. Waar op hem onse Heer te gemoed voerde, dat, indien hy door sulken beweegreden konde worden aangeset, om hem voor den Messias te erkennen, hem nog grooter redenen tot versterking sijnes geloofs souden gegeven worden, en dat hy eerlang den hemel soude geopent sien, om hem aldaar te ontfangen, en de Engelen sig sigtbaar vertoonen, om hem op te wagten en te dienen.

IV. Wat nu onses Apostels reysen de wereld op en neder, om het Geloove voort te planten, aangaat, wy sullen deselve den leser, hoewel wy hem van de order sijner reysen niet volkomen versekeren konnen, kortelijk verhalen. Dat hy tot in Indiën gereysd heeft, word van allen erkend, en is sekerlijk te verstaan van dat gedeelte desselfs, dat naast aan Asiën gelegen is. Socrates seyde, dat het was 't gene

aan Ethiopien grensd, daar hy buyten twijfel het Asiatische Ethiopien (daar van wy in het leven van den H. Thomas gelegentheyte sullen hebben te spreken) door verstaat. Sophronius noemde het 't gelukkig Indiën (India Fortuna) en seyde ons, dat hy aldaar het Euangelium van den H. Mattheus heeft nagelaten, waar van Eusebius een nauwkeuriger verhaal voorsteld: want hy haald op, dat eenen Pante-nus, een man wegens sijn kennis van de Wijsbegeerte, bysonder van de leere der Stoische Wijsgeeren, en wel meest om sijne hertelijke genegentheyte tot de Christen Religie vermaard, door een godvrugtige en yverige navolging der apostelen was aangedaan met de begeerte, om de Christen Religie in de Oostersche gewesten voort te setten, en ten dien eynde tot in Indiën selfs doordrong, daar hy by sommige, die de kennis van Christus nog behouden hadden, het Euangelium van den H. Mattheus in de Hebreusche taal beschreven vond, welk aldaar (gelijk de overlevering wilde) door den H. Bartholomeus, een van de twaalf Apostelen, ten tijde als hy in die gewesten het Euangelium predikte, gelaten was.

V. Na sijn arbeide in die gewesten der wereld, keerde hy weder naar de Westelijker en Noorderlijker gedeelten van Asien. Wy ontmoeten hem tot Hierapolis in Phrygien, in 't geselschap van den H. Philippus, gesamenderhand de gronden van het Christendom dien land-aard inboesemende, en van de dwaasheyt hunner blinde afgodery overtuygende; en nevens den H. Phi-

lippus door de woedende Overigheyt overgegeven, om op eenen tijd t'evens gemarteliseerd te worden; uyt kragt van welke order hy wel aan het kruys wierd vast gemaakt, met geen ander oogmerk, dan om hem dus te doen sterven, dog, wanneer een schielijke overtuiging van de Godlijke wraak over hunner beyder dood hem een vrees aanjoeg, daarvan is afgenomen en vry gelaten. Naar allen schijn nam hy hier van daan sijn reys na Lyconien, daar hy, gelijk ons Chrysostomos ver-sekerd, de inwoonders van dat land de Christen Leer voorhield, en inprentte. Sijn laatste togt was na Albanopolen in Groot Armenien, buyten twijfel de selve plaats, die Necephores Urbanopolen, een stad in Cilicien noemd), een plaats, daar de afgodery dapper de overhand had: hy nu het volk daar van poogende af te trekken, quam'er order van den Bevel-hebber dier plaats hem te cruycigen, welk hy sig blymoedig onderwierp, en tot den laatsten oogenblik sijnes levens toe de bekeerde Heydenen vertroostte en versterkte. Sommige voegen hier by, dat hy met sijn hoofd nederwaards wierd gekruyst; en andere, dat hem de huyl eerst is afgestroopt, welk met sijn kruycigen seer wel konde t'samen gaan, gemerkt ex-coriatio, afhalen van de huyl een soort van straf was, niet alleen gebruykt in Egypten, maar ook onder de Persi-
enen, naaste buuren deser Armeniërs, gelijk ons Ammianus Marcellinus ver-sekerd, en Plutarchus een voorbeeld daar van geeft in Mesabates, een Per-siaans gesnedenen, die eerst leven-dig gevild, en daar na gekruyst wierd,

van welke dese sulken barbarischen en onmenschelijken wreedheyt ligte-lijk konnen hebben ontleent. Van sijns ligchaams verplaatsing na sijn dood, van Daras, een stad op de grensen van Persien, na Liparis, een der Eolische eylanden, vervolgens na Beneventum in Italiën, en eyndelijk na Romën, kan van die daar in vermaak scheppen, en beter tijd hebben als ik, nader nage-spoord worden.

De Kettters vervolgden sijn geheuge-nis na sijn dood, niet minder dan de Heydenen hem, als hy nog leefde, in sijn persoon, en gaven een fabuleus Euangelium op sijnen naam uyt, welk nevens andere van diergelijken slag door Gelasius, Bisschop van Romën, met regt voor Apocryph, als zijnde alle den naam en 't opschrift van een Apostel onweerdig, is uytgekreten. En mogelijk is de spreuk, die Dionysius de gewaande Areopagiter onsen Apostel toeschrijft van geen meerder geloof-weerdigheyt, dat de godgeleerdheyt groot en ruym, en egter vry kleyn, en het Euangelium breed en wijdloopig, en egter beknopt en kort is. Welk hy na sijn begrip verklaard van de onbe-paaldheyt en onbegrijpelijkheid der natuure Gods, die te gelijk beknopt word voorgesteld, en onuytsprekelijk is, en daarom niet kan ontdekt wor-den als door het afsnijden van alle uy-terlijkheden, en al wat ligchamelijk is, gemerkt deselve alle onse sinnen en verstand te boven gaat, en alleen begrijpelijk is voor hem, die tot den top van verborgene en redelijke Gods-dienst opgeklommen is.

Schriftplaatsen voor zelfstudie betreffende Israël:

VI. De profetie van Bileam

Numeri 23:5 Toen leide de HEERE het woord in den mond van Bileam, en zeide: Keer weder tot Balak, en spreek aldus.

Num.23:7-10 Toen hief hij zijn spreuk op, en zeide: Uit Syrie heeft mij Balak, de koning der Moabieten, laten halen, van het gebergte tegen het oosten, zeggende: Kom, vervloek mij Jakob, en kom, scheld Israel! Wat zal ik vloeken, dien God niet vloekt; en wat zal ik schelden, waar de HEERE niet scheldt? Want van de hoogte der steenrotsen zie ik hem, en van de heuvelen aanschouw ik hem; ziet, dat volk zal alleen wonen, en het zal onder de heidenen niet gerekend worden. Wie zal het stof van Jakob tellen, en het getal, ja, het vierde deel van Israel? Mijn ziel sterve den dood der oprechten, en mijn uiterste zij gelijk het zijne!

Num.23:19-24 God is geen man, dat Hij liegen zou, noch eens menschen kind, dat het Hem berouwen zou; zou Hij het zeggen, en niet doen, of spreken, en niet bestendig maken? Zie, ik heb ontvangen te zegenen; dewijl Hij zegent, zo zal ik het niet keren. Hij schouwt niet aan de ongerechtigheid in Jakob; ook ziet Hij niet aan de boosheid in Israel. De HEERE, zijn God, is met hem, en het geklank des Konings is bij hem. God heeft hen uit Egypte uitgevoerd; zijn krachten zijn als van een eenhoorn. Want er is geen toverij tegen Jakob noch waarzeggerij tegen Israel. Te dezer tijd zal van Jakob gezegd worden, en van Israel, wat God gewrocht heeft. Zie, het volk zal opstaan als een oude leeuw, en het zal zich verheffen als een leeuw; het zal zich niet neerleggen, totdat het den roof gegeten, en het bloed der verslagenen gedronken zal hebben!

Num.24:2-9 Als Bileam zijn ogen ophief, en Israel zag, wonende naar zijn stammen, zo was de Geest van God op hem. En hij hief zijn spreuk op, en zeide: Bileam, de zoon van Beor, spreekt, en de man, wien de ogen geopend zijn, spreekt! De hoorder der redenen Gods spreekt, die het gezicht des Almachtigen ziet; die verrukt wordt, en wien de ogen ontdekt worden! Hoe goed zijn uw tenten, Jakob! uw woningen, Israel! Gelijk de beken breiden zij zich uit, als de hoven aan de rivieren; de HEERE heeft ze geplant, als de sandelbomen, als de cederbomen aan het water. Er zal water uit zijn emmeren vloeien, en zijn zaad zal in vele wateren zijn; en zijn koning zal boven Agag verheven worden, en zijn koninkrijk zal verhoogd worden. God heeft hem uit Egypte uitgevoerd; zijn krachten zijn als van een eenhoorn; hij zal de heidenen, zijn vijanden, verteren, en hun gebeente breken, en met zijn pijlen doorschieten. Hij heeft zich gekromd, hij heeft zich nedergelegd, gelijk een leeuw, en als

een oude leeuw; wie zal hem doen opstaan? Zo wie u zegent, die zij gezegend, en vervloekt zij, wie u vervloekt!

Num.24:15-19 Toen hief hij zijn spreuk op, en zeide: Bileam, de zoon van Beor, spreekt, en die man, wien de ogen geopend zijn, spreekt! De hoorder der redenen Gods spreekt, en die de wetenschap des Allerhoogsten weet; die het gezicht des Almachtigen ziet, die verrukt wordt, en wien de ogen ontdekt worden. Ik zal hem zien, maar nu niet; ik zal hem aanschouwen, maar niet nabij. Er zal een ster voortkomen uit Jakob, en er zal een scepter uit Israel opkomen; die zal de palen der Moabieten verslaan, en zal al de kinderen van Seth verstoren. En Edom zal een erfelijke bezitting zijn; en Seir zal zijn vijanden een erfelijke bezitting zijn; doch Israel zal kracht doen. En er zal een uit Jakob heersen, en hij zal de overigen uit de steden ombrengen.

Num.24:24 En de schepen van den oever der Chitteers, die zullen Assur plagen, zij zullen ook Heber plagen; en hij zal ook ten verderve zijn.

Aristobulus in Brittannie

"Groet hen, die van het huisgezin van Aristobulus zijn" schreef Paulus in Rom.16:10. Dat was dus in Rome, maar Aristobulus zelf wordt niet gegroet en is blijkbaar niet aanwezig. Algemeen weet men slechts dat hij een Romein was (dat is de vraag) en dat zijn naam betekent 'Beste Raadgever'.

Wij moeten echter naar de geschiedenis van Wales om Aristobulus terug te vinden. En ook is een en ander bekend gebleven in de beschrijving der heiligen van de Grieks Orthodoxe Kerk! De beste bronnen zijn echter de lijsten van het Silurische koningshuis van Wales. Aristobulus wordt daarin genoemd de raadgever van koning Bran, de Gezegende. Men noemt hem daar Arwystli Hen, wat zoveel betekent als: 'de adviseur, de oude'. Zijn Griekse naam Aristo boulos betekent 'beste raadsman'. Een dergelijke uitdrukking wordt in de Bijbel gebruikt voor Jozef van Arimathea. Bekleedden zij eenzelfde ambt in Israël? Volgens de bronnen uit Wales: 'Genealogies of the Saints in Britain', begeleidde Arwystli Hen koning Bran toen deze in de oorlog met de Romeinen naar Rome werd gevoerd als gijzelaar voor zijn zoon Caradoc. Toen de bejaarde Bran vrijgelaten werd, vergezelde Aristobulus hem terug naar Wales om daar voor de rest van zijn leven te blijven. Volgens de gegevens van de Benedictijner monniken in Glastonbury stierf Aristobulus in het jaar 99 in die plaats, maar volgens Grieks Orthodoxe bronnen was hij de eerste martelaar in Brittannië en zou door 'de woeste Britten' als misdadiger achter snel rijdende strijdswagens door vele steden zijn gesleept en zo in het jaar 58 de marteldood hebben gevonden.

Agenda van Ab Klein Haneveld

ALKMAAR donderdag 30 sep;
14/28 okt; 11/25 nov; 9 dec; 20 jan;
3/17 feb; 3/17/31 mrt; 14/28 apr;
12 mei; 19:45 uur;
"Delta", Oude Kanaaldijk 2;
De brief aan Efeze

AMERSFOORT woensdag 6/20 okt;
3/17 nov; 1/15 dec; 12/26 jan;
9/23 feb; 9/23 mrt; 6/20 apr;
4/18 mei; 19:30 uur; "De Hoek-
steen", Klaartje Donzepad 59;
Het boek Genesis

APELDOORN

13 nov;
15 jan; 12mrt; 7 mei; 24 sep; 19 nov
zaterdag, 10:00 tot 16:00 uur;
Het Bolwerk, Ravelijn 55;

Nederlands Bijbelstudie Contactdag
onderwerp op **13 november:**

Het beest en zijn teken

BEEKBERGEN zondag 10 okt;
12 dec; 6 mrt; 29 mei; 9 okt; 11 dec;
Dorpsstraat 28-36
10:30 uur, "De Hooge Weye"

BEVERWIJK zondag 26 sep; 7 nov;
30 jan; 8 mei; 5 jun; 25 sep; 6 nov;
10:00 uur; B.H.K.-gebouw,
Groenelaan 74

DRACHTEN donderdag 7/21 okt;
4/18 nov; 2 dec; 13/27 jan;
10/24 feb; 10/24 mrt; 7/21 apr;
7 mei; 20:00 uur;
De Fontein, De Kolken 89;
Johannes & het Christelijke leven

EMMEN maandag 4/18 okt;
1/15/29 nov; 13 dec; 10/24 jan;
7/21 feb; 7/21 mrt; 4 apr;
2/16/30 mei; 19:30 uur;
Buurthuis Borgermeer,
Winkelakkers 2, 7811 LG;
De profet Jesaja

LINSCHOTEN maandag 27 sep;
11/25 okt; 8/22 nov; 6 dec;
17/31 jan; 14/28 feb; 14/28 mrt;
11/25 apr; 9/23 mei; 20:00 uur;
"Bij de Tol", Nieuwe Zandweg 12;
David en zijn Huis

METEREN zondag 3 okt; 31 okt;
28 nov; 23 jan; 20 feb; 20 mrt;
17 apr; 15 mei, 12 jun; 10 jul;
10:00 uur; Dorpshuis,
Achtersteweg 17;
De brieven aan Timotheüs

ELBURG dinsdag 28 sep; 12/26 okt;
9/23 nov; 7 dec; 18 jan; 1/15 feb;
1/15/29 mrt; 12/26 apr; 10/24 mei;
19:45 uur;
Buurtgebouw Oostendorp;
Zuiderzeestraatweg Oost 32
Het Evangelie van Lukas

ELBURG zondag 19 sep; 3/17 okt;
14 nov; 12 dec; 23 jan; 20 feb;
6/20 mrt; 17 apr; 1/15/29 mei;
17:00 uur;
Buurtgebouw Oostendorp;
Zuiderzeestraatweg Oost 32

URK zondag 7/21 nov; 5/19 dec;
16/30 jan; 13/27 feb; 13/27 mrt;
24 apr; 8/22 mei; 19:30 uur;
Wijk 8-2
De brieven van Johannes

Het beest en zijn teken

En dan is daar pardoes een predikant die komt praten over een komende tijd, waarin christenen niet zullen kunnen kopen of verkopen. Natuurlijk waaide hij mee met de waan van de dag, en kreeg inderdaad ruime publiciteit...

Volgens de Bijbel is christenvervolging sinds de prediking van het Evangelie de regel. Niets bijzonders dus eigenlijk. Wel bijzonder is, dat Openbaring 13, waarop de dominee zich baseerde, in werkelijkheid handelt over de nederwerping van de satan uit de hemel, en de daarmee gepaard gaande openbaring op aarde van de antichrist c.s., voorafgaande aan de definitieve vestiging van het Koninkrijk van Christus op aarde, zoals dat minstens 1000 jaren zal bestaan. Maar een PKN-predikant wordt toch niet geacht dat te geloven?

't Is geen bijbelstudie, maar enige kennis van de geschiedenis der westerse beschaving (al was het maar van de laatste 250 jaren) doet ons beseffen, dat naarmate het "westen" God en Zijn Woord op revolutionaire wijze heeft losgelaten, theorieën en idealen over een nieuwe tijd, new age, great reset, aan de orde van de dag zijn. Absoluut niets nieuws onder de zon. En onder de noemers van progressiviteit en vooruitgang gaat dat almaar door. En wordt de verwarring almaar groter.

Helaas, kennis van-, en geloof in al hetgeen de profeten gesproken hebben Luk.24:25 is niet erg gewild of verspreid. Niettemin bent u weer van harte welkom op onze contactdag van 13 november aanstaande.

Ab Klein Haneveld

Nederlands Bijbelstudie Circulaire

Uit de statuten: "De Stichting Nederlands Bijbelstudie Centrum stelt zich ten doel de kennis van de inhoud van de Bijbel, die zij beschouwt als Gods Woord, te verspreiden. De stichting tracht haar doel te verwezenlijken door getuigenis in woord en geschrift." In de praktijk wordt dit o.a. gedaan door het houden van bijbelstudie-avonden, tentcampagnes, contactdagen, conferenties en studiereizen; de publicatie van de lezingen op internet en eventuele geluidsdragers; de uitgave van brochures en deze circulaire.

Financieel is het Nederlands Bijbelstudie Centrum afhankelijk van vrijwillige bijdragen.

Correspondentieadres
Benny Goodmanstraat 40
1311 RA Almere
telefoon (036) 53 62 976
www.bijbelstudie.nl
info@bijbelstudie.nl

Giften
NL03 INGB 0005 5676 69
NL88 RABO 0308 7470 46
ten name van
Nederlands Bijbelstudie Centrum

Giften voor de tentevangelisatie
NL87 RABO 0103 5810 06
ten name van
N.B.C. Evangelisatie

Beide stichtingen hebben een
ANBI goedkeuring